REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. În Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.
Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Dumineca 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 267. Brașov, Miercuri 3 (16) Decemvrie 1908.

Congrua e aci....

Așadar contele Apponyi totuși s'a ținut de cuvânt. El a prezentat eri camerei ungare proiectul de lege prin care se modifică art. de lege XIV dela 1898 privitor la întregirea venitelor preoțești, stabilându-se congrua și pentru *„preoții și preoții ajutători ai bisericei romano-catolice de ritul latin, grec și armean.“*

Prin proiectul său, care constă din opt paragrafi, Apponyi regulează așa dar din nou congrua extinzând'o *nota bene* și asupra *bisericei romano-catolice*. Să fim lămuriți dar dela început: Apponyi nu cunoaște în Ungaria decât o biserică romano-catolică; pentru dânsul nu există biserică greco-catolică sau unită cu biserica Romei, cu atât mai puțin există biserică gr.-cat. română și ruteană. Aceste biserici, în ciuda tuturor bulelor și a decretelor papale, precum și în ciuda art. de lege IX din 1868, încorporat legilor ungare în vigoare, nu mai există înaintea ministrului de culte și instrucțiune publică al țărei ungurești; ele sunt privite ca părți integrante ale bisericei romano-catolice cu diferite rituri. Metropolia română autonomă, despre care vorbește amintita lege dela 1868, nu mai are pentru sfetnicul în ale cultelor al Majestății Sale supremului patron bisericesc, nici măcar atâta importanță ca cea din urmă sinagogă jidovească dintr'o suburbie a Budapestei. Nu ne aducem aminte să se fi folosit până astăzi vreo dată în vre-un act oficial terminul de „biserică *romano-catolică* de rit latin, grec etc.“ știm numai că s'a folosit pe nedrept și în mod ilegal espresiunea de „biserică catolică de ritul latin,grec etc.“

Acum însă, cum vedem, Apponyi introduce în mod volnic cu totul noue termine, cari nu mai corăspund de loc legilor și așezămintelor publice din țară. Aceasta ne reamintește desele declarații din partea episcopatului romano-catolic și ale guvernului că congrua stă în strânsă legătură cu autonomia catolică și că numai simultan pot fi rezolvate definitiv aceste cestiuni. Apponyi ia deja în proiectul său de lege pentru congrua poziție în ce privește contopirea în căldarea autonomiei „a tuturor riturilor bisericei romano catolice.“

Să ne întoarcem însă la proiectul de lege despre care e vorba. Prin'tr'ânsul să estinde, cum am zis, legea congruei dela 1898 și asupra preoțimei catolici, numai cu deosebirea că pe câtă vreme preoții gr. orient. și protestanți primesc dela stat deplina întregire a salariilor lor, preoțimei catolice statul îi dă numai o parte din congruă, la care în primul rând contribue episcopatul catolic din beneficiile sale cu cel puțin 700,000, iar fondul religionar din Ungaria cu 1,200,000 coroane pe an. In senzul proiectului, se întregește de către stat venitul preoților după condițiunile stabilite în legea dela 1898 la 1800 resp. 800 coroane anual, iar venitul preoților ajutători la 1000 resp. 800 coroane în așa mod, că preotului ajutător i se socotește întreaga întreținere cu 500 coroane. Preoții și preoții ajutători de „riturile romano-catolice“ pot fi împărtășiți de aceasta întregire numai în cazul când vlădicii și fondul religionar vor contribui anual cu sumele amintite mai sus.

Dispozițiunile legei dela 1868 să estind asupra preoților tuturor riturilor romano-catolice ca și asupra preoților ajutători a tuturor confesiunilor recepte. Preoții și preoții-ajutători, cari voesc a dobândi în viitor suma mai mare de întregire, trebue să dovedească conform art. VI din 1840 § 8 că știu ungurește. Esceptiuni poate concede în cazuri estraordinare numai ministrul de culte. Intregirea salarului dela stat poate să i-se detragă preotului și atunci dacă el nu își împlinește îndatoriile ce i-le impune legea sau ordonanțele guvernului. Dacă el a lucrat după o ordinațiune a autorității superioare bisericești, aceasta va fi provocată de ministru de culte să-și schimbe ordinațiunea.

De nu o va schimba în timp de trei luni, ministrul poate plăti nemijlocit și în special întregirile preoților pe întreg teritoriul respectivei autorități bisericești. Noua întregire întră în viață socotindu-se dela prima Ianuarie 1908.

Ecce congrua catolică a lui Apponyi!

Foaia bisericească din Blaj când mai astă primăvară să tânguia așa de mult despre ce mai așteaptă biserica romano-unită și cu congrua și autonomia catolică, care vor fi legate una de alta, a fost atunci sinceră, însă nici pe jumătate atât de îngrijată cât ar fi trebuit să fie, știind ceea ce noi n'am putut ști, căci n'am stat la masa verde dar nici măcar la ușa sălei de conferențe a primatelui unguresc.

Congrua e aci — vom vedea în curând ce va fi și cu proiectul pentru regularea autonomiei catolice!

Din dieta ungară. In ședința de eri a dietei deputatul din stânga extremă Bozoky a criticat cu violență atitudinea politică a guvernului. A exprimat prim-ministrului Wekerle neîncrederea partidului său, fiindcă prin declarațiunile sale referitoare la jubileul de domnie a Maj. Sale s'a pus în contrazicere cu constituția. A mai declarat, că anexiunea a provocat dușmănia statelor din Balcani față de monarchie. De încheiere a prezentat o moțiune, în care se cere, ca dieta să declare de necesară înființarea băncii independente și ca guvernul să fie provocat a prezenta dietei fără amânare un proiect de lege corăspunzător, prin care banca independentă să între în activitate în anul 1911.

Demonstrațiuni la universitatea din Lemberg. Activitatea noului guvernor al Galiției, Dr. Bobrzynski, căruia i-a succes să restabilească pacea națională în Galiția, a produs o mare agitație în sinul studențimei polone, care nu vedea cu ochi bucuroși nizuințele guvernului de-a împăca pretenziunile poporațiunei rutene. Această agitație s'a potențat la știrea, că guvernul a luat în budgetul anului viitor, la propunerea guvernorului, o sumă mai mare pentru crearea de două catedre rutene la universitatea din Lemberg. Urmarea acestei agitații a fost o demonstrație aranjată Sâmbătă la amiazi în contra guvernorului, care a fost huiduit și aruncat cu ouă clocite de către un grup de vre-o 200 studenți. S'au spart și mai multe geamuri la edificiul guvernorului. O deputație a senatului universitar a exprimat a doua zi guvernorului indignarea ei asupra incidentului regretabil. De altă parte studenții progresiști poloni au votat o resoluțiune, în care condamnă atitudinea autorităților față de Ruteni.

Pactul încheiat între Coroană și coaliție.

In ședința de Vineri a dietei fostul ministru de justiție Geza *Polonyi* a dat cetire textului autentic al pactului încheiat între coaliție și coroană. Pactul este după declarațiunile lui Polonyi de următorul cuprins:

1) Totala eliminare a limbei de comandă și de serviciu din cadrul pretenziunilor naționale. In legătură e cu aceasta o declarațiune a guvernului, în care să se dea expresiune drepturilor constituționale ale națiunei. Referitor la această declarație șeful guvernului, ce se va numi, va raporta Maj. Sale.

2) Indemnitate și recrutare normală pentru 1905/6. Ambele părți recunosc lipsa urcărei contingentului, sustin însă, ca această cestiune să se aducă în discuțiune de primul șau al doilea guvern și să fie presentată legislațiunei de abia atunci când se va ivi necesitatea necondiționată.

3) Budgetul pro 1905 și 1906 împreună cu creditul deja votat de delegațiuni precum și acele sume, cari din acest credit apartin conform budgetului primului guvern, mai departe alegerea imediată a deputațiunei cvotei și a delegațiunii.

4) Tarifele de vamă și comerciale cu statele streine, cari au fost deja încheiate, precum și tariful autonom vamal sunt de a se inarticula de dietă. In ce privește raporturile între Ungaria și Austria, Maj. Sa dă mână liberă guvernului pentru deslegarea definitivă a cestiunei, pune însă, de sine înțeles, condițiunea, ca între ambele state să se ajungă la un acord pe baza articolului 30 din 1899. Dacă însă această soluție ar fi imposibilă, atunci rămâne în vigoare *statu quo*-ul până la expirarea terminului tratatelor încheiate.

5) Acceptarea compromisului cu Croația.

6) Absolutoriu constituțional pentru

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

„Krampampuli.“

de Maria Ebner—Eschenbach.

Spre multe și diferite lucruri are omul aplicare: *iubirea* însă, adevărata, vecinica iubire numai odată o cunoaște, — dacă în general o cunoaște. Asta o sustine cel puțin jupânul Hopp, pădurarul districtului. Câți câni a avut și câți a iubit! Plăcut însă într'adevăr și neuitat unul singur a existat pentru el — Krampampuli. L'a cumpărat sau mai bine zis l'a schimbat în Wischau, la crâșma numită »la leu« dela un holtei practicant de vânător. Deja la prima vedere a cânelui, a simțit o atragere către el și asta nu s'a stâns până la ultimul răsuflet.

Stăpânul frumosului animal ședea înaintea primului păhar gol de vinars și înjura, pentrucă crâșmarul nu voia să-i crediteze al doilea păhar. Se vedea de pe față, că-i bețivan. Era mic la statură feciorul și tinăr, dar totuși așa de palid, ca un lemn putred; avea barbă cam rară și părul gălbui. Pe haina de vânătoare, probabil rămășița gloriei ultimului său post, se vedeau urmele nopții petrecute în șanțurile umede ale drumului. Deși Hopp nu întra bucuros în societate rea, a luat totuși loc lângă holteiu și s'a dat în vorbă cu el. A aflat iute că nevoiașul își zălogise deja pușca și straița de vânătoare crâșmarului și acum pe aceeaș urmă ar fi și cu cânele; dar crâșmarul, această »locustă murdară« nici că voia s'audă d'un amanet, pe care trebuia să-l nutrească.

Jupânul Hopp nici n'a amintit la început, cât de mult îi place cânele, ci a comandat o sticlă de vin bun de cerașe, de care ținea pe atunci crâșmarul, și turna cu stăruință bețivanului. Peste o oară totul era gata. Pădurarul a dat douăsprezece sticle din beutură, lângă care a făcut târgul — iar hoțomanul a dat cânele. Ii tremurau mânile, când a legat curoaua de gâtul animalului, de par'că nu mai ajungea la capăt. Hopp aștepta cu răbdare, și admira în tăcere cânele minunat, deși într'o stare așa de mizerabil. Cel mult de doi ani a putut fi și la coloare sămăna cu stăpânu-seu, cu vagabundul, dar era cu ceva mai închis. Pe frunte avea un semn, o pată albă, resfrântă în linii mici la stânga și la dreapta, ca și acele pe o ramură de brad. Avea ochi mari, negrii și strălucitori jur împrejur cu rotițe galbine deschise, curate ca roua; urechile lungi, nepătate, îndreptate în sus. Și totul era nepătat la cânele ăsta, dela labe până sus la botu-i neted și fin; făptura-i puternică, sveltă, picioarele-i minunate, ca patru stâlpi vii, ce-ar fi ținut și trupul unui cerb și nu erau mai groase decât cele de iepure. Pe sfântul Hubert, așa de vechie și nobilă poate fi rassa acestei bestii, ca și vița unui cavaler german.

Ii râdea inima pădurarului de târgul escelent. S'a ridicat, a prins cureaua, pe care i-a succes în sfârșit bețivanului să o innoade și-a întrebat: »Cum îl chiamă«? — »Așa, ca pe acela, ce l-am vândut: Krampampuli îi fu răspunsul.« — »Corect, Krampampuli! haide! haide! nu vii? înainte!« Dar zeu, oricât striga, fluera și-l trăgea — cânele nu asculta; își întorcea capul către cel, pe care-l credea încă stăpân, s'a dat înapoi, când i-a strigat marș și a însoțit porunca cu o lovitură puternică, dar apoi se lingușia din nou pe lângă el. Jupânul Hopp numai cu grea luptă a reușit să-și afirme dreptul de proprietar. In sfârșit legat, înbotnițat a trebuit să-l pună într'un sac și așa să-l ducă în spinare, până la coliba pădurarului, departe la câteva oare.

Două luni întregi au trebuit, până ce Krampampuli, bătut până la sânge, ferecat strâns în lanț după fiece încercare de fugă, în urmă a înțeles, că unde-i e locul acum. Dar apoi când supunerea i-a devenit deplină, ce mai câne s'a făcut din el!

E de nedescris, nu-i cuvânt pentru a exprima aceea perfecțiune, la care a ajuns în curând nu numai în îndeplinirea chemării ci și în viața de toate zilele, ca servitor zelos, pretin credincios și bun păzitor. Atât doar numai că nu știe să vorbească, — s'ar zice despre alt câne inteligent — și Krampampuli par'că știa aceasta; stăpânu-seu cel puțin îi ținea discursuri lungi, pretinoase. Soția pădurarului era geloasă pe câne; îi făcea de multe ori imputări bărbatu-seu. Femeea cât era ziua de mare, în toată oara, spăla sau ferbea, sta mută lângă »lucru«. Sara după cină, dacă începea iară »lucru«, i-ar fi plăcut să povestească câte ceva.

»Numai cânelui, știi tu să-i povestești, Hopp, mie nici odată? Atât vorbești cu animalul ăsta, că-ți uiți cu totul de vorba cu oamenii.«

Pădurarul a mărturisit, că e ceva drept în asta, dar nu putea ajuta. Despre ce ar fi și vorbit cu »bătrâna« lui? Copii n'au avut, vacă nu le era permis să țină, iară galițele nu prea interesează pe vânător nici chiar fripte. Iară la plantarea

guvernele Tisza şi Fejervary în ce priveşte responsabilitatea materială. Dieta va face însă us de drepturile sale, de a lua hotărâri cu privire la faptele politice ale guvernelor amintite.

7) Guvernul se va constitui pe baza din 1867 din aderenţii votului universal din membrii partidelor coaliţiei la propunerea ministrului preşedinte, ce va fi numit de Maj. Sa.

8) Chemarea acestui guvern este executarea agendelor stabilite în punctele de mai sus, afară de aceasta ca punct final *introducerea reformei electorale pe baze cel puţin aşa de estinse, cum sunt cele cuprinse în programul guvernului actual* (*Fejervary*).

După resolvirea tuturor acestora guvernul va face nouele alegeri. După efectuirea alegerilor guvernul se retrage imediat.

Din România.

Bucureşti, 1 Decemvrie 1908.

Meetingul dela »Dacia«.

Dumineca trecută a fost în sala »Dacia« o nouă întrunire naţionalistă de protestare împotriva politicei austro-ungare. Aproape toate cuvântările au căutat să dovedească purtarea neleală a Austro-Ungariei faţă de România ca şi faţă de Românii din Ungaria în cursul vremurilor. Au fost cuvinte rostite în scopul de a lumina opinia publică asupra efectelor reale ale amintitei politice.

D-l *Petre Grădişteanu*, preşedintele întrunirii şi cel dintâi dintre oratori propune boicotul împotriva mărfurilor austro-ungare şi denunţarea convenţiei de comerţ. De altfel pe ici pe colo, prin ţară, boicotul a început.

Dintre delegaţii din provincie, d-nul *Bădulescu* din Călăraşi face apel la patriotismul şi la sentimentul naţional al tuturor; cere fie-căruia, în aceste momente grele pentru românism, să se lapede de consideraţii de partid, de haina politică întotdeauna strâmtă — şi uitându-se şi pe ei, să sacrifice pe cât îi stă în putinţă cu priceperea şi cu banul său pentru cauza neamului nostru primejduit.

D-nul *Giurgulescu* din Câmpulung se arată dela început un perfect cunoscător al tuturor împrejurărilor de eri şi de azi din Ungaria. Arată în culorile cele mai vii, mai mişcătoare, situaţia gravă, pe care de atâta vreme o îndură fraţii noştri în schimbul prieteniei pe care România doritoare de pace o arată tuturor vecinilor săi. Descrie în amănunte opera distrugătoare pe care, în aceşti ani, au săvârşit-o pentru nimicirea Românilor ca naţiune, miniştrii Apponyi şi Andrassy. — apoi tratamentul care i-se rezervă neamului nostru şi României chiar în parlamentul din Budapesta. Cere apoi dela guvernul Românici o politică mai hotărâtă şi mai demnă de atitudinea vecinilor noştri, iar dela public boicotarea mărfurilor austro-ungare.

D-l *Taşcu Pucerea*, macedonean, arată cu deamănuntul purtarea Austro-Ungariei, a *Vienei* şi faţă de Aromâni. Consulii austro-ungari din Macedonia au arătat adesea ură faţă de Aromâni, dar întotdeauna le-au stat în drum sprijinind împotriva lor elementul şi chiar bandele greceşti. Împotriva iradelei, pe care Sultanul a dat'o acum doi ani pentru recunoaşterea Românilor ca popor în Turcia, reprezentanţii Austro-Ungariei s'au arătat duşmani pe faţă.

D-nul *Rusu Abrudeanu*, după ce spune din cele văzute de d-sa la Budapesta şi prin alte părţi ale Ungariei, zugrăveşte lupta grea pe care Românii din Ungaria o duc azi în parlament şi afară de parlament. Faţă de aceste împrejurări Românii din Ungaria trebuie să opună cea mai înverşunată rezistenţă, iar România trebuie să ia o atitudine demnă şi hotărâtoare atât în legăturile noastre economice cu monarchia vecină cât şi în cauza fraţilor noştri.

Cam în acelaş sens a vorbit d-l maior *Ianculescu*, cerând boicotul împotriva mărfurilor austro-ungare şi un pas hotărât din partea guvernului şi a opiniei publice, cari împreună trebuie să amintească Austriei pe lângă altele, că Bucovina a fost răpită şi că i-se cuvine pe drept României.

Urmează d-l *Pompilian*, delegat din Craiova şi după cuvântarea însufleţită a d-lui *Policrat*, citeşte o *Moţiune* în care se zice:

»Cetăţenii din Capitală şi delegaţii din provincie, întruniţi în sala »Dacia« în ziua de 30 Noemvrie 1908; ascultând cuvântările oratorilor protestează din nou contra atitudine neleale şi duşmănoase a monarchiei austro-ungare faţă cu neamul românesc.

Trimit salutul lor frăţesc fraţilor de peste Carpaţi şi-i asigură că urmăresc cu dragoste şi cu durere luptele grele ce duc pentru conservarea limbei şi naţionalităţii române.

Invită pe toţi Românii să ia măsuri de represalii contra exploatării economice la care Austro-Ungaria încearcă să supuie Ţara Românească.

Invită pe *Comitetul naţional* să organizeze lupta economică pentru înlăturarea comerţului austro-ungar din România.

Invită pe guvern să denunţe convenţia comercială cu Austro-Ungaria.

Conferenţele dela »Liga Culturală«.

D-l Iorga a început Sâmbătă la Liga Culturală o serie de mai multe conferenţe, cari vor urma tot a doua Sâmbătă, despre poezia populară din Maramurăş.

D-sa, călătorind prin acest ţinut românesc a căutat să cunoască de aproape vieaţa şi sufletul fraţilor noştri din Maramurăş.

Conferenţa de Sâmbătă seara s'ar putea socoti mai mult o introducere pentru desvoltarea acestui subiect. Conferenţiarul a făcut cunoscute ascultătorilor mai mult datele etnografice; a vorbit de curăţenia limbii româneşti din această regiune, păreri ale Maramureşenilor despre neamurile conlocuitoare, despre ei înşişi; arată conştiinţa tare, care se păstrează în sufletele lor pentru originea lor aleasă, împărătească.

Şi în adevăr cu atât mai mult trebuie să ne ocupăm de aceşti Români cu cât sunt cei mai înţeleniţi.

M.

Politica exterioară în parlamentul german.

Vinerea trecută s'a continuat discuţiunea în parlamentul german asupra politicei exterioare.

Dep. *Dr. Spahn* (din centru) zice că Germania în urma evenimentelor celor mai nouă a ajuns să fie *şi mai izolată*. Cancelarul Bülow la afirmarea deputatului Speck a negat că Germania numai târziu şi după multă ezitare s'a dat pe partea Austro-Ungariei, dar ambasadorul nostru din Constantinopol a zis totuşi acolo, că Germania n'a avut cunoştinţă despre procederea Austro-Ungariei. Are dreptate cancelarul că ar fi frumos, dacă am putea micşora înarmările noastre. Străinătatea consideră înarmările noastre ca ameninţătoare şi avem cauză de a face tot ce poate să delăture neîncrederea din străinătate faţă cu noi. Ştim că neîncrederea aceasta nu e numai urmarea destăinuirilor din »Daily Telegraph«, ci e mult mai veche.

Dep. *Singer* (social-democrat) întreabă dacă este adevărat că împăratul german a oferit împăratului Austriei, că în cazul unui războí îi va pune soldaţi la dispoziţie? E probabil, zice, ca împăratul Wilhelm să fi zis către Francisc Iosif: »Dacă va fi bătaie, îţi pui cătanele mele la dispoziţie«.

Dep *Kulerski* (polon): Dacă Germania, care e călărită de Prusia reacţionară, ar avea putere, ea încă astăzi ar procede la împărţirea Austriei. Prinţul Bülow a zis, că numai situaţia noastră geografică ne împiedecă de a anecta părţi din Turcia. Ce să zică atunci vecinii noştri? Ei trebue să se teamă în fie-care moment, că Germania va năvăli asupră-le (Ilaritate).

Dep. *Heckser* nu crede, că tractatul triplei alianţe poate să aibă cuprinsul că Germania trebue să dea ajutor Austro-Ungariei în toate împrejurările; crede că poate fi vorba numai, ca Germania să ajute Austriei de a-şi apăra *interesele îndreptăţite.*

Dep. *Erzberger* (din centru) aprobă declararea cancelarului că Germania vrea să fie credincioasă Austriei. Dar foile oficioase »Kölnische Zeitung« şi »Nordd. Allg Zeitung« au avut imediat după anexiune o purtare foarte rece, ba chiar duşmănoasă faţă cu Austria; ele condamnau călcarea tractatului internaţional. Numai după ce s'a deschis dieta prusiană Germanii au aflat prin discursul tronului, că Germania vrea să fie credincioasă amică Austriei. Laudele ce le aduce cancelarul Bülow noului regim al junilor Turci, nu pot să nimicească faptul, că primul ministru turcesc al vechiului regim reacţionar numai cu 8 zile înainte de revoluţiune primise ordinul »Vulturului negru«.

Secretarul de stat de *Schön* a încheiat răspunsul său aşa: »La întrebarea deputatului Singer, dacă ne-am pronunţat la Viena în senz răsboinic; ori am fi oferit spre scopuri răsboinice sau spre alte scopuri soldaţi Germani, la această întrebare dublă pot răspunde c'un hotărât *nu dublu subliniat.* (Bravo! sgomotoase şi îndelungate aprobări în toată camera.)

Mai târziu la întrebarea deputatului Ledebeur, dacă împăratul Wilhelm când cu vizita sa în Viena a oferit Austriei în vre-o formă oare care ajutor militar pentru răsboiul balcanic? — secretarul de stat Schön a răspuns din nou: *„La întrebarea, dacă am oferit Austriei trupe, declar încă odată: nu*! (Viue aplause.)

Boicotarea produselor ungare în România.

Peste 60 mari agricultori din judeţul Ialomiţa — scrie »Secolul« — făcând parte din sindicatul agricol »Ialomiţa«, s'au întrunit Miercuri seara în Capitală şi după animate discuţiuni au decis cu unanimitate *să nu mai cumpere absolut nici un fel de maşini şi instrumente agricole provenind din fabricele din Austro-Ungaria, dar mai ales cele provenind din fabricele din Ungaria.* La această deciziune au contribuit proprietarii mari ca d-nii Sabba Ştefanescu, D. Seceleanu, I. Popea, Leon Popescu, etc, fără nici o deosebire de partid. Substratul deciziunei este pe de o parte campania agrarienilor austriaci şi ungari în contra convenţiei comerciale cu România, iar pe de altă politica ce o duce guvernul ungar în contra Românilor de peste munţi.

Boicotarea se va începe în primul rând în contra produselor industriale ungare, care sunt foarte uşor de recunoscut, întrucât firmele, care au asemeni depozite sunt puţine şi cunoscute, deşi au sucursale nu numai în Bucureşti, dar şi în Craiova, Ploeşti, Brăila. Galaţi şi Iaşi. Aceste firme sunt: Niculae Feher et. Comp., care desface maşinele şi intrumentele agricole ale fabrici Căilor ferate ungare din Budapesta, având sucursale în mai multe oraşe din ţară; Fabrica »Kobrak« din Budapesta—Vaitzen, care desface mari cantităţi de ghete, şoşoni şi galoşi, toate de proastă calitate, având sucursale în Bucureşti (str. Lipscani şi strada Carol), în Iaşi, Galaţi, Brăila, Ploeşti, Craiova şi Buzău. Fabricile din Arad şi Timişoara, care desfac mari cantităţi de instrumente agricole şi căruţe uşoare de ţară. Apoi fabrica Ganz et Co. Citatele fabrici ungureşti pompează din ţară anual 30—40 milioane şi ele înseşi recunosc, că de n'ar avea pieţele române ar trebui să lichideze.

După informaţiile „Secolului« boicotarea decisă de sindicatul agricol »Ialomiţa« se va generaliza în curând în toată ţara. Membrii clubului agricol din Capitală s'au asociat cu mare entuziasm la această deciziune şi au hotărât să facă în acest senz o întinsă propagandă în toată ţara. In afară de aceasta, comitetele naţionale constituite în oraşele ţării spre a protesta în contra persecuţiunilor deslănţuite de guvernul ungar în contra Românilor, — sunt invitate să treacă la o activă propagandă de fapt în contra produselor industriale ungare.

STIRILE ZILEI.

— 2 Decemvrie v.

A patra conferanţă publică va avea loc Dumineca viitoare în sala cea mare a gimnaziului român din Braşov. Părintele I. *Prişcu* va vorbi despre *Coran.* Inceputul conferenţei la orele 6 soara.

Pentru soldaţii noştri din Bosnia. Din partea magistratului oraşului Braşov primim spre publicare un călduros apel, în care locuitorii oraşului sunt învitaţi a se alătura la mişcarea ce s'a pornit în întreaga ţară pentru a uşura soartea soldaţilor noştri din Bosnia prin trimiterea de articoli de hrană sau albituri de Sf. Sărbători ale Crăciunului. Locuitorii oraşului sunt rugaţi a trimite banii, albiturile sau articolii de hrană (slănină, salam, prăjituri, cafea, zăhar, rum, cognac, etc.) sau direct la adresa comandei de întregire a regimentului 2 din Braşovul-vechiu sau la secţia magistratului pentru afaceri militare Str. Porţii 63, etagiul I. până *cel târziu Sâmbătă 19 Dec. ora 12 din zi.*

In legătură cu acest apel, pe care-l recomandăm în deosebita atenţiune publicului nostru, ni se comunică că oraşul Braşov aranjează în favorul soldaţilor noştri din Bosnia, Vineri seara, în 18 l. c. în sala Redutei un *concert*, la care îşi vor da concursul orhestra oraşului şi muzica militară.

O dramă familiară la o producţiune şcolară. Şcoala de fetiţe din Orăştie a dat zilele trecute o reprezentaţie pentru un scop filantropic, la care reprezentaţie au luat parte 30—40 fetiţe. Pe când fetiţele se îmbrăcau după culise, s'a produs o mare învălmăşală în restaurantul, în a cărui sală se da reprezentaţia. Proprietarul restaurantului prinsese pe soţia sa în flagrant delict cu un tînăr, şi se luase pe urma vinovatului, care cerca să scape. In goana lor au ajuns în sală, unde proprietarul restaurantului a pus mâna pe vinovat şi l'a împuşcat înaintea copiilor. In urma acestei scene s'a născut o mare panică în sală şi numai mulţămită paşilor luaţi de învăţătoare s'au putut linişti copiii.

Institutul internaţional de agricultură. D-l Dr. Creangă, secretar general al ministerului industriei şi al comerciului României, care a fost delegat de guvernul român să ia parte la adunarea generală a institutului internaţional de agricultură din Roma, a cerut o audienţă Regelui Carol, spre a expune darea de seamă cuvenită. Institutul internaţional de agricultură a fost în cursul acestei din urmă adunări definitiv constituit şi modul său de funcţionare pe deplin stabilit. Acest institut va fi permanent, cu sediul în Roma, şi fie-care stat, care a aderat, va fi reprezentat. El va fi compus dintr'un comitet permanent, care va lucra în tot timpul anului şi dintr'o adunare generală, care se va întruni odată pe an. Aceasta va discuta chestiunile propuse de către comitetul permanent şi adoptate de guvernele respective. Până acuma au aderat 42 de state. Ele sunt: Germania, Anglia, Austro-Ungaria, Brazilia, China, Spania, Statele-Unite, Franţa, Italia, Japonia, România, Rusia, Egiptul, Indiile, Mexicul, Persia, Bulgaria, Serbia Belgia, Chili, Danemarca, Canada, Australia, Noua Zeelandă, Grecia, Norvegia, Ţările de jos, Portugalia, Suedia, Elveţia, Costa-Rico, Cuba, Equatorul, Etio-

---

pomilor şi poveştile de vânătoare n'avea gust femeea. Hopp a găsit în fine scăpare şi din dilema asta: în loc să fi vorbit *cu* Krampampuli, povestea *despre* Krampampuli, despre marile succese, ce le-a avut cu cânele, de invidia, ce a stârnit'o cu el, despre preţurile ridicol de mari, ce i-se ofereau pentru câne şi pe cari le respingea cu dispreţ.

Aşa au trecut doi ani, cênd într'o bună dimineaţă a sosit la casa pădurarului contesa, soţia stăpânului său. Hopp a priceput îndată, despre ce-i vorba şi când nobila damă a început să vorbească: »Mâne, jupâne Hopp, e ziua naşterii bărbatu-meu...« Hopp a adăugat cu un surâs liniştit: »şi doamna contesă voeşte să dăruiască ceva d-lui conte şi e convinsă că cu nici un cadou n'ar dovedi atâta stimă, decât cu Krampampuli.« »Da, da, jupâne Hopp!... Contesa a roşit de bucuria cauzată de aceasta complezanţă, i-a mulţumit îndată şi a rugat pe Hopp să fixeze preţul cânelui. Pădurarul — vulpe bătrână — şi-a râs în sine, a făcut pe supusul şi s'a produs cu următoarea declaraţie: »Doamnă contesă! Dacă cânele va rămânea în castel, de nu va roade toate curelele, de nu va rupe toate lanţurile sau — dacă nu le va putea rupe — de nu va crepa de atâta sforţare, atunci îl puteţi ţine gratis — atunci şi aşa nu plăteşte nimic pentru mine«.

Au încercat lucrul, dar n'a ajuns rândul până să crepe, căci contelui i-a trecut pofta mai iute de cânele ăsta încăpăţinat. Inzadar au încercat să-l câştige la început cu iubire, apoi cu stricteţe. Pe oricine se apropia de el, îl muşca, nu-i trebuia mâncarea, şi — cu toate că un copou nu prea are grăsime de perdut — era gata de ducă. Peste câteva săptămâni au înştiinţat pe Hopp să vină după câne. Când apoi, folosindu-se de permisiune, s'a dus numai decât în cuşca cânelui, revederea a fost însoţită de o bucurie nebună. Krampampuli lătra nebuneşte, săria la stăpânu-său, îşi sprijinea picioarele pe pieptul acestuia şi lingea lacrimile de bucurie, ce se prelingeau pe faţa bătrânului.

Sara de bucurie au mers împreună la crâşmă. Pădurarul juca taroc cu doctorul şi administratorul, Krampampuli s'a aşezat într'un unghiu, înapoia stăpânu-său. Câte odată privea îndărăt, şi cânele oricât de adânc se părea că doarme, în momentul acela începea să lovească pământul cu coada, ca şi când ar vrea să zică: sunt aici! Şi dacă Hopp, uitându-şi de sine, începea — ca şi când ar fi fost un cântec de vitejie — din melodia: »Ce face Krampampuli?« cânele se ridica cu demnitate şi cu cinste, iar ochiul curat îi răspundea: »E bine«.

(Va urma.)

pia, Insula Mauriciu, Luxemburg, Muntenegru, Nicaragua, Peru şi San Salvador.

Micul principe Nicolae al României a plecat eri la Nizza, însoţit de o guvernantă. Principele va locui la Nizza în vila marei ducese de Edinburg, mama principesei moştenitoare. Principesa Maria va pleca de asemenea la Nizza mai târziu.

O lucrare a generalului Kuropatkin. Generalul Kuropatkin a înmânat ministeriului de războiu rusesc lucrarea sa în şase volume asupra războiului ruso-japonez cu rugămintea ca să fie înaintată Ţarului. Cartea e însoţită de următoarele cuvinte: »Ca soldat am spus despre toate adevărul: dacă am greşit, rog să fiu condamnat«. Primele cinci volume, cari erau de mult terminate, au fost ţinute până acum în secret la statul major al armatei.

Convocator. On. membrii ai *despărţământului XIII Turda* a »Asociaţiunei pentru literatura şi cultura poporului român« precum şi toţi binevoitorii şi sprijinitorii ei sunt poftiţi la *adunarea generală* ce se va ţinea în 27 Decemvrie st. n. 1908 la 2 oare p. m. în localul şcoalei gr. cat. din Turda, după următoarea ordine de zi: 1) Deschiderea şedinţei. 2) Raportul cassarului şi al bibliotecarului. 1) Alegerea alor două comisiuni pentru cenzurarea rapoartelor şi pentru înscrierea de membrii noi şi încassarea taxelor. 4) Predarea bibliotecei poporale înfiiinţate pe seama comunei P. Cean. 5) Eventuale disertaţiuni. 6) Raportul comisiilor esmise. 7) Eventuale propuneri. 8) Alegerea alor doi membrii verificatori. 9) Inchiderea adunării. I, *Vlăduţiu*, director. *Dr. Valer Moldovan*, secretar.

Preot — femeie. Dupăce Anglia de câteva săptămâni are un primar-femeie, acum are şi domnişoară-preot. Sora unui preot din Southport a fost adecă rugată de o parohie de congregaţionalişti să primească postul de preot. Dacă liga congregaţioniştilor va încuviinţa aceasta, Miss Schmidt, aşa se numeşte domnişoara, va fi primul preot de sex femenin în Anglia. D-şoara a fost mai mulţi ani de zile organistă la o biserică engleză şi în timpul din urmă se prepara pentru a deveni misionară. Se spune că ar posede un excelent talent oratoric.

Automat pentru mărci postale Posta din Germania a aşezat în 35 de oficii câte 3 aparate automate »Abel« pentru vânzarea mărcilor postale. Acestea au desfăcut 15.300.000 mărci, în proporţie de 600 mărci pe zi, de aparat. Se ştie, că aceste automate nu funcţionează când gologanul e fals sau nu e de va'oarea, pentru care e construit aparatul. Din încercările de până acum, s'a dovedit, că pe când cu automatul s'au făcut greşeli de dat pe bani falşi de 0,005 la sută, la vânzarea prin funcţionari greşelile sunt cu mult mai multe, anume 0,08 la sută. Când banul e fals, el rămâne în aparat; banii buni, dar de altă mărime decât cei anumiţi pentru aparat, sunt aruncaţi afară; când se pun mai mulţi gologani de-odată, aparatul funcţionează numai ca pentru unul singur şi pe ceilalţi îi dă înapoi. Când se isprăvesc mărcile din aparat, 500—1000 bucăţi, el dă de ştire singur, aşa încât poate fi încărcat din nou cât se poate de repede. Trebue să mai spunem, că marca iese singură din automat de îndată ce am pus banul cuvenit; nu e nevoie adecă să se tragă de vre-un saltar sau să se facă vre-o mişcare oarecare. Faţă cu rezultatele de până acum, poşta germană s'a hotărât să puie în fiecare oficiu asemenea automate. In Anglia şi Franţa au început să fie de asemenea întrebuinţate.

Divorţurile la Newyork. Tribunalele civile din New-York pentru divorţuri au foarte mult de lucru înainte de sărbătorile Crăciunului urmând a-şi încheia anul judiciar. Numai judecătorul din Dowigni într'o şedinţă a rostit 46 sentinţe de divorţ.

Atragem atenţiunea asupra publicaţiunilor perceptoratului oraşului de pe pag. 4.

Voci din public.*)

Dela »Racoţana«.

Onorată Redacţiune! Vă rog să binevoiţi a publica în preţuitul Dv. ziar relativ la şedinţa plenară a direcţiunei »Racoţana« din Şeica-mare ţinută în 11 Nov. a. c. următoarele:

Ţinându-se şedinţa plenară de direcţiunea noastră pentru rezolvarea mai multor obiecte, între altele a venit şi întregirea postului de iurisconsult la Mediaş pentru centrală în urma abzicerei d lui Dr. Ioan Ivan mutat la Sibiiu. La propunerea d-lui membru în direcţiune Iosif Lissai a se alege dirigentul nostru dela Mediaş d-l Dr. Dionisie Roman ca iurisconsult şi pentru centrală, subscrisul şi cu d-l membru din direcţiune Ioan Ittu am făcut următoarea propunere în scris: »Pentru întregirea postului de iurisconsult la Mediaş, in urma abzicerei d-lui Dr. Ioan Ivan propunem: »să se aleagă ca iurisconsult o persoană cu totul independentă de afacerile interne ale institutului, în mod provizor — până la prealabila acceptare definitivă din partea adunărei generale proxime«, — motivându-ne şi verbal propunerea noastră pentru că, alegerea de iurisconsult nu stă în competinţa direcţiunei, ci în a adunărei generale, dar totuşi ca institutul să nu sufere din lipsă de iurisconsult, am făcut propunerea de mai sus spre a se alege o persoană cu totul streină de afacerile interne ale institutului; motivând mai departe că de oare ce d-l Dr. Dionisie Roman e dirigentul filialei din Mediaş, e iurisconsultul filialei, e totodată şi membru în direcţiune, nu e corect ca D-sa să monopoliseze toate posturile dela »Racoţana«.

Alegându-se cu 3 voturi contra 2 de iurisconsult al centralei noastre, d-l dirigent Dr. Dionisie Roman, protestăm şi pe această cale contra alegerei d-sale, care nu s'a făcut pe cale legală şi pe care o vom aduce şi înaintea adunărei generale proxime. Simţindu-se lipsa unor clădiri în curtea institutului şi renovarea localului vechiu, cu conclusul din 1 August a. c., direcţiunea a hotărât ca să se însărcineze d-l inginer Negruţiu cu pregătirea planurilor şi preliminarelor, şi care ajungând la desbatere tot în şedinţa aceasta d-l dirigent Dr. Roman a propus ca acest obiect să se ia dela ordinea zilei; iar ca localul vechiu să rămână şi pe mai departe să-l folosească fără nici o chirie, ca cum îl folosesc şi până acum dela cumpărarea lui de fostul proprietar şi de alţii. D-l dirigent nu are în vedere că dacă s'ar fi făcut localul nou cum e preliminat de d-l inginer cu cor. 6000 (şease mii), cel vechiu s'ar fi putut închiria cu o chirie anuală de cor. 400, care ar aduce o rentabilitate de mai bine ca 6½%; D-sa uită poate împrejurările cumpărărei casei lui Schuster din Mediaş în conto institutului, fără ştirea direcţiunei noastre. şi care azi ne costă circa cor. 21000 şi ne aduce un venit anual de abia 3½%, iar la o eventuală vânzare, cred că vom avea o însemnată perdere; D-sa acestea nu le vede, iar consecinţele crede că le va trage institutul. Mai departe, fiind însărcinat în vară de direcţiune pentru revidarea documentelor de cassă dela filialele noastre, şi ajungându-mi la cunoştinţă între altele că un debitor care avea la filiala din Mediaş un împrumut hipotecar de K. 230 per 6/IV 1908, şi deşi acel debitor s'a rugat la filială să-i mai dea un respir de 2 luni de zile, d-l dirigent din motive bine ştiute de D-sa l'a improcesuat, făcându-i spese de proces de circa K. 40; pe alt debitor însă care şi el avea un împrumut la filială de K. 1600, şi decăzut în 28/VIII 1907, pe acela l'a lăsat în restanţă, nici cel puţin să şi reguleze cu interesele. Aducând între altele şi aceasta la cunoştinţa direcţiunei, d-l president al direcţiunei, director executiv şi revizorul filialelor Nicolau Racota — căci afară de d-sa când am constatat cauza de mai sus era şi d-l membru Ioan Ittu — în plină şedinţă se ridică d-l president şi-mi zice »Ai fi meritat să-ţi dea cu cărţile în cap contabilul dela Mediaş«, căci eu, vez Doamne nu trebue să am cunoştinţă de secretele dela filiala din Mediaş.

Aviz d-lor revizori de pe la bănci, şi comitetului nostru de supraveghere, căci iată cum ţine disciplina d-l prezident şi cum se măsoară dreptatea la institutul nostru »Racoţana«... cu parul. De altfel trebue să se ştie că la institutul »Racoţana« lucrurile sunt de aşa întocmite că în unii membrii din direcţiune e concentrat tot destinul institutului, şi să îndrăsneşti cumva să nu joci cum îţi cântă d-l prezident — căci atunci îţi numără Sâmbetele. Dacă cumva ai curagiul să faci observarea în direcţiune, că la filiala din Mediaş se plasează bani şi fără interese, că nu se respectează concluzele direcţiunei, sau că cum se poate că la »Racoţana« se votează mii de coroane cu $5\frac{1}{2}\%$ pe cât timp institutul plăteşte un etalon cu mult mai mare, şi unde institutul are o perdere anuală de $2\frac{1}{2}\%$ (până la 8%) — atunci să vezi ce păteşti... ameninţări şi vorbe de insultă, iar pe lângă altele ca să te sperie şi să te facă să taci şi să nu-ţi mai ridici cuvântul la astfel de chestiuni după care institul are perdere, te ameninţă cu abzicerea în corpore a direcţiunei, cu abzicerea însemnatului credit ce avem la institutul »Albina« şi cu nimicirea institutului; uită însă d-lor că din 2000 de acţiuni câte sunt la »Racoţana« circa 1700 sunt din Mărginenime, iar d-lor nu reprezintă interesele adevăraţilor acţionari. Din epistola de mai jos cred că se vor convinge acţionarii Mărgineni a căror adevărată proprietate e institutul »Racoţana« despre intenţiunile şi dragostea ce le poartă d-l prezident Nicolau Racoţa. — După adunarea generală din 1907 pentrucă nu a ajuns în direcţiune candidatul D-sale şi din motivul că acţionarul Vasile Tipuriţă a îndrăsnit a face şi el o propunere în adunare, de a se alege în direcţiune un membru care nu era pe placul d-lui president, şi că tomai atunci era a se înfiinţa şi filiala din Elisabetopole şi unde era să meargă ca contabil fratele acţionarului V. Tipuriţă, iată ce-i scrie d-lui Dr. Alexandru Morar actualul dirigent dela Elisabetopole: »M. St. D-le Morar! In urma celor întâmplate la adunarea generală va trebui să ne folosim de oareşcari mijloace spre a-i aduce la reson, şi fiindcă fratele fiitorului contabil s'a purtat aşa de obrasnic, Vă rog după ce vom primi recursul Vă voi scrie că venim acolo spre a înactiva filiala, iar *D-Voastră* să ne răspundeţi că nu mai sunteţi *aplicat a intra în serviciul* unui astfel de *institut* a cărui direcţiune e desconsiderată de *acţionari*, şi să resistaţi până ce Vă voi scrie iar eu, dacă să va amâna şi vreo lună de zile nu face nimica. Căci numai presionându-i îi vom putea aduce la reson. Cu altă ocasie mai multe.«

Şeica-mare, în 12/II 1907.

Al D-voastre stimător
Racoţa m. p.

După 5 zile iată ce scrie d-l dirigent Dr. Morar: Onorată Direcţiune! »Cu plăcere am primit *illo tempore* epistola D.-V. din Noemvrie 1906, prin care sum ales dirigent al filialelei »Racoţana« din Ibaşfalău, dar regret, că dirigenţa filialei nu o pot primi, din cauza, că la adunarea generală din Ianuarie a. c. m'am convins, că acţionarii institutului D-voastră lucră contra intereselor atât de mult preţuite din partea direcţiunei de până acum a institutului. Fiind aceasta stare abnormală nu pot lua garanţa, că institutul D-voastră, va putea prospera în părţile noastre. In urma acestor împrejurări m'am decis să înfiinţez în Ibaşfalău o bancă centrală«

Elisabetopol, 17 Feb. 1907.

Cu toată stima
Dr. Alexandru Morar m. p.
advocat.

Din epistola de mai sus d-l prezident după cum se vede vrea cu tot dinadinsul să vă calce în picioare şi unicul drept ce aveţi de a vota la adunarea generală după cum Vă dictează interesele Dv. d-lor acţionari Mărgineni, iată cum d-l prezident vrea să Vă aducă la »reson«, ca să nu cumva să îndrăsniţi a i critica procedura D-sale sau a-l contrazice. Mă mir dar că cum D sa stă încă la un atare institutut pe ai cărui acţionari îi desconsideră şi se foloseşte de toate mijloacele spre a-i aduce la »reson presionându-i«. De ce nu o făcut D-sa o bancă în care acţionarii să-i fi ales pe sprânceană, după cum îi place D-sale, şi cari să voteze în totdeauna cum zice D-sa? Deşi institutul e de mai bine de 12 ani şi s'au votat sume considerabile pentru scopuri filantropice, votatu-va însă la şcola Dv. cel puţin 1 cor? D-sa însă la jubileul de 10 ani şi la modificarea statutelor a voit să facă stipendii la tineri universitari numai din jurul acesta, când fondul de reservă era deabia de cor. 17,000 şi acela încă incurs mai bine ca jumătate dela acţionari. Iată şi o nouă teorie a d-lui prezident: »acţionarii din Margine să se mulţămească numai cu dividenda, căci jurul e al meu, căci debitori le dă şi face dividenda«; prin urmare după noua D-sale teorie proprietarii institutului »Racoţana« nu sunt acţionari, ci debitori (datoraşi), iar că lor (acţionarilor) să le pară bine că-şi capătă dividenda, că nu le plasează bani şi fără interese după cum se face la filiala noastră din Mediaş.

Cred însă că voi avea ocasie a dovedi unde ne va duce institutul cu conducerea de intrigi şi subminări a d-lui prezident cu garda D-sale.

Şeica-mare, 13 Decemvrie 1908.

Ioan Nistor,
membru în direcţiune.

*) Pentru forma şi cuprinsul celor publicate sub rubrica aceasta Redacţiunea nu i-a răspunderea.

Bibliografie.

A apărut Nr. 4 din *„Biblioteca Naţională“* conţinând „A cui e Dunărea“ discurs rostit de N. *Iorga* la Giurgiu. Preţul 25 bani porto 5 bani. A se comanda prin Librăria Gazetei.

ULTIME ŞTIRI.

Budapesta, 15 Decemvrie. Ministrul Wekerle a răspuns la sfârşitul şedinţei de eri la destăinuirile făcute de Polonyi cu privire la conţinutul pactului, declarând că Polonyi a urmărit scopul să conturbe stările actuale. Neagă, că partidele coaliţiei ar fi primit pactul în detrimentul principiilor şi intereselor vre-unui partid. Răspunsul lui Wekerle n'a prea mulţumit pe koşutişti îndeosebi declaraţiunile sale cu privire la banca independentă. Astăzi va răspunde Polonyi lui Wekerle. La sfârşitul şedinţei de eri Apponyi a prezentat proiectul despre *congruă*.

Constantinopol, 15 Decemvrie. — Ambasadorul Pallavicini a predat eri Porţii nota austro-ungară în cestiunea anexării. In cercurile ambasadei franceze se svoneşte că Austro-Ungaria e aplicată a dă Turciei o despăgubire de 50 milioane franci.

Constantinopol. 15 Dec. Negocierile austro-ungare asupra unui acord cu Poarta în privinţa anexiunei au început. Consiliul de miniştri turc a decis să ia cele mai severe măsuri pentruca vămile să nu ia parte la boicotagiu.

Praga. 15 Dec. Statatriul a fos desfiinţat.

Cărţi noi

Din »Biblioteca românească enciclopedică Socec« a apărut:

No. 1. Em. Gârleanu 1877 Schiţe din războiu 30 bani.

No 2. Al. Odobescu »Poeziile Văcăreştilor“ 30 bani.

No. 3. Alarcon »Morăriţa“ trad. de N. Basilescu 30 bani.

No. 4. Ion Dragoslav „Facerea Lumii“ 30 bani.

No. 5. Corneliu Moldovan »Poezii« 30 bani.

No. 6. »Antigona lui Sofocle« trad. de Mihail Dragomirescu 30 bani.

No. 7. Halima „O mie şi una de nopţi“ 30 bani.

No. 8. Cehov »Nuvele alese« trad. din ruseşte de Dunăreanu, 30 bani.

No. 9—10. »Povestirile lui Mihail Eminescu cu studii literare de M. Dragomirescu 55 bani.

No. 11—12. Alphonse Daudet »Nevestele artiştilor« trad. de Em. Gârleanu 55 bani.

No. 13 François Copée „Pentru Sceptru“ tradusă de D. Nanu şi G Orleanu 30 bani.

No. 14. „Teatru şcolar pentru băeţi“ ales din franc. de D-na Eufrosina I. Adam 30 bani.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu
Redactor respons.: Victor Branisce

Nr. 11900/908.

Publicațiune

referitor la fassionarea venitelor aparținătoare la darea de venit de cl. IV.

Amploiații dn stat, amploiații judecătorești, amploiații vre-unei fundațiuni comune, oficianții comunali, oficianții bisericești, oficianții unei societăți, sau oficianții privați, oficiali, canceliști, personal cari în **luna Ianuarie 1909** trag leafă fixă sau penziune, gratificațiune ori taxe de onoare; văduvele cari trag penziune sau gratificațiune, conducătorii de prăvălii, cari sunt aplicati constant, îngrijitorii, manipulatori, comptabili, cassari și peste tot toate acele calfe și toți lucrătorii auxiliari cari au leafă lunară mai mare de 80 cor., precum și preoții, cari au leafă fixă, profesori, învățători, instructori, scriitori, artiști, servitori de cancelarie etc. sunt obligați ca să indice în foaia de fassionare, ce li se va trimite gratuit, venitul aparținător în darea de venit de cl. a IV. afară de aceea direcțiunile întreprinderilor și a institutelor, primăria, cassa, proprietarii de pământ sau de prăvălie, dela cari contribuabilii își trag plata, încă se pot obliga, ca despre persoanele aplicate la dânșii sau în prăvălia lor, se înainteze o listă cu numele și plata respectivilor la comisia pentru statorirea dării.

Plătitorii de dare au să arete în foaia de fasionare pe basa datelor din a. c. sau a anului antecedent peste tot leafa ordinară, pensiunea gratificațiunea sau competința de onoare, cu un cuvânt toate acelea venite, cari le trag în urma orișicărui serviciu împreunat cu oficiul lor, fie 'n bani gata, sau în naturalii. sau în alte beneficii.

De sub fasionarea acestor venite nu sunt scutite nici chiar acele competințe, pentru cari nu se plătește dare, deoarece numai persoanele competente de a statori și prescrie darea sunt chemate de-a judeca, că vre-un câștig oare-care în bani gata sau un venit în naturalii sau alte venite cad în sfera dării de venit de cl. IV, sau nu.

Prin fasionarea falsă a venitelor aparținătoare dării de venit de cl. IV cu intențiunea de-a păgubi statul [§ 31 din art. de lege XXIX 1875] se comite transgresiune în contra venitelor statului, care se pedepsește 1—8 ori cu suma cu care a voit să păgubească statul. Suma care o constatează definitiv organele competente pentru statorirea dării, să consideră drept sumă cu care s'a păgubit statul, oficianții întreprinderilor publice cari sunt deobligate a da socoteala publică, asemenea și cei a Reuniunilor nu fasionează, ci întreprinderile și reuniunile respective sunt obligate a fassiona venitele acelora, de a încassa dela dânșii darea de venit aruncată și de a o plăti la cassa statului în quartale de an.

Ofițerii, oficianții și amploiații, cari își trag plata dela stat sau dela cassa vre-unei fundațiuni publice manipulată de stat, nu sunt obligați să fasioneze. darea de venit a acestor contribuabili o statorește oficiul financiar și o încassează în cassa comună prin detrageri lunare.

Dacă cineva are mai multe venite cari aparțin dării de venit de clasa a IV., atunci toate aceste venite se contrag și după suma contrasă se prescrie darea de venit de cl. a IV-a.

Brașov, 1908 Decemvrie 10.

435,1—1. **Perceptoratul orășenesc**

Nr. 1190/6908.

Publicațiune

referitoare la fasionarea venitelor aparținătoare la darea de câștig cl. a III.

Toți contribuabilii sunt obligați de a fasiona până în **20 Ianuarie 1909** venitul curat după câștigul sau afacerea sa, cari pe anii 1908—1910 nu sunt taxați cu darea de venit clasa III-a, pe timpul dela înființare, adecă pe timpul existenței aceleia.

Ca câștig curat să consideră partea aceea a veniturilor din afacere sau ocupațiune, care restează după ce se detrag spesele necesare pentru continuarea afacerii sau a ocupațiunii; acelea spese însă a proprietatului afacerii sau peste tot a plătitorului de dare, cari nu sunt în legătură nici cu afacerea, nici cu ocupațiunea, ci se recer sau pentru susținerea sa, sau a familiei — nu vin detrase din venitul agonisirii.

Dacă cineva trage venit din mai multe întreprinderi și isvoare de agonisire sau de venit, este deobligat de a fasiona separat despre fieștecare întreprindere, afacere sau agonisire.

Acei plătitori de dare, cari lucrează cu calfe, trebue să alătureze la fasiune și o listă despre lucrători, în care e de-a se induce prompt numele respectivilor, ziua intrării în serviciu și leafă lunară sau anuală.

Acel plătitor de dare, care intră în șirul plătitorilor a dării de venit de cl. a III., numai după conscrierea contribuabililor și a obiectelor de dare este obligat să-și înainteze fasiunea în decurs de 2 luni de zile, numărate dela ziua deschiderii afacerii sale, supuse dării.

Listele pentru fasionarea venitelor aparținătoare dării de venit de cl. a III., precum și a calfelor aplicate în afacere, se dau plătitorilor de dare gratis din partea antistiei (perceptoratul orășenesc).

Cei ce fasionează sunt obligați a umplea toate rubricile din listă, și ca dovadă că singuraticele date le-au comunicat punctuos și conștiențios, în loc de jurământ își dau cuvântul de onoare ca cetățean, își subscriu numele, adăugând ziua și locul.

Această fasiune trebue subșternută antistiei comunale (perceptoratului orășenesc) în decursul terminului mai sus amintit.

Toți acei plătitori de dare, cari cu ocaziunea conscrierii contribuabililor și a obiectelor de dare, fasionează fals în scris sau verbal despre afacerile, întreprinderile, câștigurile și isvoarele de venit, cu scopul de-a păgubi statul, sau deneagă acestea, sau își basează fasiunea pe date a căror falsitate se poate documenta, prin denegarea în parte, sau peste tot a singuratecelor obiecte de dare, comit transgresiune în contra venitelor statului și se pedepsește în sensul §-i 100, al art. de lege XLIV. din 1883.

Brașov, 1908 Decemvrie 10.

435,1—1. **Perceptoratul orășenesc.**